

DECLARAȚIA

EXPEDIȚIEI TINERILOR PE RÂUL BÎC

Noi, cei 25 de tineri, selectați din cele 400 de persoane participante la Forumul Tinerilor din Bazinul Râului Bîc din data de 24 martie 2013, care am organizat și am participat la campania de salubritate a râului, din data de 27 aprilie 2013, cu participarea a 2000 de tineri, care am organizat și am participat la flash-mobul din Piața Marii Adunări Naționale din mun. Chișinău în data de 29 mai 2013, membri ai primei expediții ecologice, care a avut loc în perioada din 7-14 iulie 2013, pornind din satul Temeleuți, raionul Călărași, de la izvorul râului Bîc, și ajungând până la revărsarea în fluviul Nistru, satul Gura Bâcului, raionul Anenii Noi, care am parcurs la pas 155 km, pentru a identifica sursele de poluare și factorii de degradare a râului Bîc,
AM CONSTATAT URMĂTOARELE:

1. Situația râului în:

1.1. Raionul Călărași:

În urma monitoringului biologic am constatat că apa în aval de satul Temeleuți este **excelentă**. Acest lucru se dovedește prin 13 specii de macronevertebrate, dintre care 4 sensibile la poluare (*Anexa 1*).

În aval de orașul Călărași s-a mai efectuat un monitoring, în satul Bucovăț, raionul Strășeni, și calitatea apei s-a dovedit a fi **bună** (*Anexa 2*).

Problemele sunt:

- 1.1.1. Captarea izvoarelor cu scopul aprovizionării populației cu apă, în lipsa sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a localităților situate în bazin.
- 1.1.2. Absența unui management adecvat al deșeurilor menajere solide, inclusiv a deșeurilor organice.
- 1.1.3. Existența unităților economice ce nu dispun de sisteme de preepurare a apelor uzate și/sau nu sunt conectate la sistemele centralizate de epurare a apelor uzate.
- 1.1.4. Existența și/sau construcția lacurilor de acumulare în absența autorizațiilor și proiectelor tehnice. Reglementarea volumului apei care se acumulează în lacuri și care este eliberată mai jos pe curs.
- 1.1.5. Stația de epurare a orașului Călărași, ce, deocamdată, nu atinge normativele stabilite și deversează în râul Bîc apa parțial neepurată.
- 1.1.6. Existența stației vechi de epurare a orașului, nefuncțională, ce preia apele de la 3 întreprinderi mari din oraș și le deversează în râu fără epurare.
- 1.1.7. Existența terenurilor agricole, extinse până în malul râului, nerespectând zona de protecție riverană.

1.2. Raionul Strășeni:

În amonte de stația de pompare a orașului Strășeni, calitatea apei este **bună**, fapt demonstrat de 9 specii de macronevertebrate (*Anexa 3*).

Probleme:

- 1.2.1. Gunoștea orașului Strășeni se află în lunca râului Bîc și, în urma ploilor abundente, deșeurile se spală și se scurg pe câmpurile agricole și, nemijlocit, în râul Bîc.
- 1.2.2. Stația de pompare a apelor uzate din orașul Strășeni nu funcționează de 10 ani, și deversează zilnic 800 m³, apele reziduale ajungând în lacul Ghidighici.
- 1.2.3. La barajul lacului Ghidighici nu este asigurat debitul salubru al râului (250 l/s), acest lucru condiționând volumul scăzut al apelor ce s-ar putea amesteca cu apele de la stația de epurare Chișinău. La moment râul Bîc în mare parte reprezintă un canal de canalizare după stația de epurare Chișinău, acumulând ape de la stație și ape poluate ceea ce duce la o concentrație mare de poluanți în râu în aval de Chișinău. Un debit ridicat se observă doar după ploile abundente, când există un pericol pentru baraj.

1.2.4. Rîul este înstufărit în raionul Strășeni, din cauza barajului Ghidighici, care a condiționat ridicarea nivelului apei freatice și care duce la inundații în or. Strășeni în timpul ploilor abundente. Se cere implicarea Ministerului Mediului și a Agenției „Apele Moldovei” în soluționarea acestei probleme.

1.3. Municipiul Chișinău:

La intrarea în Chișinău apa este de calitate **rea**, proba conținând 5 specii de macronevertebrate (*Anexa 4*).

Monitoringul biologic de pe strada Varnița ne indică calitatea rea a apei, proba fiind constituită din **DOAR** 2 specii tolerante la poluare, decolorate de substanțe chimice.

Probleme:

1.3.1. Am identificat spălătorii auto ilegale.

1.3.2. Deversări ilegale de la unitățile economice cu miros insuportabil direct în rîu.

1.3.3. Stația de epurare este din anul 1966 și nu corespunde normelor actuale, necesitând o renovare urgentă. Stația depozitează nămolul nedecontaminat în cantități uriașe în sol, provocând poluarea apelor freatice. În timpul monitoringului de noapte am observat, că noaptea mirosul este cu mult mai puternic, decât ziua, și am presupus că o parte a nămolului poate fi evacuată noaptea pe cursul râului. Acest nămol se observă și pe fundul râului în raionul Anenii Noi în cantități imense. Se cer soluții urgente.

1.3.4. Afluenții râului Bîc pe segmentul municipiului Chișinău aduc apă cu miros de canalizare de la sectorul menajer ce nu este conectat la sistemul de canalizare. Avem mai multe exemple, pe care putem să le demonstrăm.

1.3.5. Municipiul Chișinău nu are o gunoiște civilizată, gunoiul se depozitează în lunca râului, la cariera Purcel, la gunoiște neautorizată, și se spală cu ploile abundente în rîu.

1.4. Raionul Anenii Noi.

Monitoringul biologic a fost efectuat în 3 puncte: s.Chetrosu, s.Bulboaca și s.Calfa, cu același rezultat: apa este **excesiv de poluată, fiind complet lipsită de viață**.

Probleme:

1.4.1. Stațiile de epurare nefuncționale a orașului Anenii Noi, a satului Mereni, Bulboaca și Chetrosu.

1.4.2. Mirosul insuportabil al râului.

1.4.3. Agricultură practică până în malul râului.

1.4.4. Malurile arse ale râului, lipsite de vegetație, care ne provoacă senzația că ar fi fost spalate cu acid concentrat.

1.4.5. Irigarea câmpurilor agricole cu apă din r.Bîc, în toate satele din raionul Anenii Noi, situate pe malul râului;

1.4.6. După Roșcani se observă fracții solide de deșuri în apă, probabil de la ferma de porci.

1.4.7. Calfa: depozit necorespunzător de pesticide, de 6 tone, ce pot ajunge în Bîc în urma ploilor abundente.

1.4.8. Lipsesc fișii de protecție a râului pe tot cursul râului în raionul Anenii Noi.

1.5. Reieșind din cele descrise anterior constatăm cu regret că instituțiile de protecție a mediului și autoritățile publice locale nu-și îndeplinesc responsabilitățile conform legislației în vigoare. De asemenea, legislația în vigoare este prea tolerantă cu infractorii de mediu.

2. Propuneri:

2.1. Creșterea sancțiunilor (amenzilor și penalităților) pentru încălcarea legislației de mediu.

2.2. Simplificarea procesului de sancționare în cazul încălcărilor legislației de mediu, cu posibilitatea de a sancționa infractorii în fiecare zi (și nu de două ori pe an), pînă la sistarea activității în cazul neconformării.

2.3. Angajarea în sistemul de protecție a mediului a oamenilor competenți și responsabili.

2.4. Introducerea pedepsei penale pentru încălcarea repetată a legislației de mediu.

- 2.5. Sancționarea responsabililor pentru utilizarea necorespunzătoare a mijloacelor financiare alocate din Fondul Ecologic Național.
- 2.6. Respectarea debitului salubru la barajul Ghidighici de către Agenția „Apele Moldovei”, ceea ce ar fi în interesul populației din tot bazinul râului, mai jos de baraj, și nu doar a unei persoane, care crește peștele la moment în lacul Ghidighici.
- 2.7. Construcția urgentă a stațiilor de epurare în or. Strășeni, mun. Chișinău și or. Anenii Noi și în alte sate care deversează apă neepurată direct în râu sau în lunca râului.
- 2.8. Curățirea albiei de ml și stuf.
- 2.9. Crearea sistemului de management al deșeurilor menajere solide
- 2.10. Implicarea poliției în sancționarea persoanelor care aruncă gunoi și spală mașini pe malul râului.
- 2.11. Restabilirea zonelor riverane de protecție a râului (inclusiv a fișiiilor de protecție).
- 2.12. Alocarea finanțării naționale și externe (50 milioane Euro de la Uniunea Europeană pe Apă și Canalizare) pentru stații de epurare în bazinul râului Bîc (și nu pentru apeducte). Pentru construcția apeductelor propunem folosirea banilor din Fondul Național de Dezvoltare Regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și a Construcțiilor al Republicii Moldova.
- 2.13. Introducerea procesului de decontaminare a nămolului la stația de epurare Chișinău
- 2.14. Respectarea obligativității sistemelor de canalizare acolo unde se construiesc apeducte. Am văzut multe sate cu apeducte dar fără canalizare, apa de canalizare poluând solul și apele subterane.
- 2.15. Reglementarea folosirii izvoarelor, amenajarea mai multor izvoare în bazinul râului Bîc. La moment 45 % din izvoare în amonte de Chișinău sunt captate, acest lucru condiționând dispariția râului.
- 2.16. Instalarea plăcuțelor informative „**Iubește-ți râul!**”, la fiecare pod de trecere a râului, sub indicatorul rutier „r. Bîc”.
- 2.17. Creșterea culturilor agricole, care nu necesită irigare în aval de Chișinău, până nu se va îmbunătăți calitatea apei în aval de Chișinău
- 2.18. Creșterea suprafețelor de terenuri împădurite în aval de Chișinău și crearea de mai multe lacuri de epurare biologică în aval de Chișinău, după stația de epurare Chișinău

Am dori să aducem sincere **mulțumiri tuturor primarilor și reprezentanților organelor competente** care au fost deschiși și s-au întâlnit cu noi pentru a discuta problemele pe care le-am identificat pe parcursul expediției: Primăria satului Temeleuți (r-nul Călărași), Primăria orașului Călărași, Inspectoratul Ecologic Călărași, Centrul de Sănătate Publică Călărași, Primăria orașului Strășeni, Președintelui Raionului Strășeni, Primăria municipiului Chișinău, Agenția Ecologică Chișinău, Primăria orașului Anenii Noi, Președintelui Raionului Anenii Noi, Primăria satului Calfa (r-nul Anenii Noi), Agenția „Apele Moldovei”, Institutul de Ecologie și Geografie, Compania „BONCOM” SRL.

Un **mulțumesc special reprezentanților mass media** pentru faptul că au reacționat la acțiunea noastră și au informat populația despre dezastrul ecologic din bazinul râului Bîc.

De asemenea, aducem **mulțumiri Ambasadei SUA la Chișinău**, grație căreia a avut loc prima expediție a tinerilor pe râul Bîc.